

ՆՈՐ ԴԱՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Գ/ն 20 Փարս

ԸՍՏԻ 27 ԲԵՆՆՈՒՆԻ ԷՎԷԼ

ՆՐԱՌԵԱՐԹԻ 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1876

Ն. Տ. ՅՈՒՆՎԱՐ 8 ԹԻՒ 1935

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏ

Շարժվել մը ի վեր է հասաւ թաղութեան մէջ նոր տրտունջ մ'ալ սկսաւ. տէրութեան տրուելիք նպատակն վրայ:

Ամեն մարդ լրացաւ մէջ կարգաց թէ՛ խնայողութեամբ մարդ. որ 15 տարիքը լրացուցած է՝ 40 կամ 20 դրը թող թողնուի կամ մէծալիք նպատակ մը պիտի տայ տէրութեան. իրաւ է թէ տէրութեան մը պահանջ ման տեսակին մէջ նպատակ չը կրնար բլար, այլ միշտ տուրք որ և ինչ եղանակաւ. սակայն Տաճկաստան ասկից առաջ անգամ մ'ալ սորված ըլլալով նըպատակ ուղեւոր և երկիրն ալ տարաւ, մանաւանդ ուղեւոր գումարն ալ մեծ բան մը չըլլաւ. լին համար ամեն մարդ հոգ չըրաւ իրմէ ելլելիք գումարին տէրութեան տուարին մէջ նըպատակ կամ տուրք անուամբ արձանագրուելուն և սպասեց որ հաւաքիչները գան ու ուղեն, տուր վրայ մէկ երկու շաբաթ չանցած մըքտարները սկսան տունները գլուխ հոն ուր որ կանոնաւոր աղագահմար չը կար: Իսկ այն թաղերն որ աղագահմար ունէր արդէն՝ տոմարները զրկուեցան, սակայն մարդ զըլուխ փոխանակ 40 կամ 20 դրութի տակ ջրուելու սկսան 100նոց և 200նոց տոմարները ջրուել: ահա տուր վրայ սկսաւ. տրտունջը և իրաւամբ ալ կարծէ տրտնջաւ, զի 400 կամ 200 դրը ոչ միայն դիւրութեամբ վճարուելու բան չէ, այլ պարզ ժողովուրդին համար այդպիսի

գումար մը ոչ թէ նպատակ, այլ տուրք ալ չէ, ծանրագին տուրքանք մ'է. սակայն այս անխղճութիւնը որու կողմէն է որ կուգայ. այն պիտի ցուցնենք:

Տէրութիւնը այդ նպատակն համար երեք յօդուած է բողկացեալ օրէնք մը հրատարակած է՝ ասոր ամենապարզ հայերէնը Պատրիարքարանի պարտքն է ամեն թաղ ու գաւառ զրկել, որպէս զի ժողովուրդը չկեղեքուի նպատակ անուամբ մ'ալ:

Այս օրէնքին առաջին յօդուածը բացորոշ կընէ թէ 15 տարեկանէն վեր եղող ամեն մարդ 40 կամ 20 դրը նպատակ պիտի տայ, նմանապէս այս օրէնքին երրորդ յօդուածը բացորոշ կընէ թէ 15 տարեկանէն վեր եղող մէկէ մը մէկէն աւելի 10նոց կամ 20նոց տոմար վճարուի. նոյնպէս 40 դրը տուր կարողութիւն չպիտի ըլլայ երբեք. նոյնպէս 10 դրը տուր կարողութիւն ունեցողէ 20դ չպիտի պահանջուի. Այս երկու յօդուածն այնքան բացորոշ և այնքան յստակ է՝ որ կրնան եթէ 40 դրը տուր կարողութիւն ունի՝ 20 դրը ուղեւոր իրեն տէրութեան պատուին թշնամին և հասարակաց հարստահարիչը տէրութեան յանձնել և պատժուիլ խնդրել:

Այս է նոյն օրէնքին բացորոշ և բնաւ ջուր չվերցնելու պահանջութիւնը, սակայն այս բացորոշ և յստակ արտաձգութեանց զէմ լինու է որ՝ առանկ 40ի տեղ և 20ի տեղ 400 դրը ուղեւոր ելեր են. ահա այդ ալ բացատրենք:

Այս օրէնքին երկրորդ յօդուածը՝ հաւաքուելիք նպատակն համար հրապարակ հանուելիք

տոմարաց թիւը կորուչէ, որ է թուրքից բոլոր բնակչաց թիւը — հոս առ երեւոյթն հակառակ թիւն մը կերելի Օսմանեան բոլոր բնակչաց թուոյն և 15 տարեկանէ վեր գտնուողներու թուոյն մէջ. այս, առ երեւոյթն հակառակն է, բայց երրորդ յօդուածը այս հակառակութիւնը կը համաձայնեցնէ. պարզենք:

Ըստ երկրորդ յօդուածի տէրութիւնը թաղի մը պիտի զրկէ այնքան տոմար, որքան բնակիչ ունի այն թաղը արու մարդ, մեծ ու պղտիկ, աղքատ և հարուստ, 2/3ը տամոց և 1/3ը 20նոց: Այդ տոմարաց թիւը ենթադրենք թէ 400 է. ասկէ պիտի ջրուի 10նոց կամ 20նոց ամեն 15 տարեկանէն վեր եղող արու մարդոց: Բնականաբար այս կերպով տոմար պիտի ելե՛նայ. ահա այս է երեւցած հակառակութիւնը, զի բոլոր բնակչաց թիւն ու միայն 15 տարեկանէն վեր եղողներուն թիւը հաւասար չէ, մանաւանդ թէ աղքատն ալ դուրս պիտի հանուի և անկէ բնաւ բան մը չպիտի ուղուի. ուստի ենթադրենք թէ 400 տոմարին 75ը ջրուելու 15 տարեկանէն վեր եղողներու և աւելցու 25 տոմար, ինչ պիտի ըլլայ այն 25 տոմար կը, զի բնակչաց թուոյն հաւասար զրկուած տոմարիւ կտ չը պիտի զրկուի. ահա երրորդ յօդուածը այս աւելցած ենթադրական աւելցած 25 տոմարին ինչ չըլլալիք կը պարզէ:

Այս աւելցած տոմարիւ կընէ ամեն թաղ իր մէջ գտնուող աստուարը բուսեթ մէ համար յէթին՝ պիտի բաշխուի. այսինքն թաղին մէջ գտնուող հա-

րուստ մասը իր մէջ պիտի բաշխէ շոյդ:

Ահա թաղերու մէջ գտնուող հարուստներն են որ լատ օրինի իրենց ինկած բաժինը չվճարելու համար ժողովուրդեան վրայ կը բռնանան 10ին տեղ 400 կամ 200 դրը պահանջելով:

Արդ ժողովուրդը, եթէ կամք ու կարողութիւն ունի 4000 դրը ալ տուր, բայց եթէ կարողութիւն չունի 10էն կամ 20էն աւելի տուր մը մի տար. անէրութեան քենէ ուղեւոր այդքանն է միայն, աւելին տալը հարուստին պարտքն է, և հարուստն որ ինք չտալու համար քենէ ուղեւոր ելեր է քու վերադարձանալով դարձեալ կընենք՝ եթէ կարողութիւն չունի 10էն կամ 20էն աւելի մի տար. օրէնքն այնպէս ըսած է և ոչ ոք քու վրայ բռնանալու իրաւունք ունի ըստ օրինի Հարուստը թերեւս քեզ վախցնէ աւելի չտաւ նէ բանտ պիտի երթաս ըսելով, սուս է ատանկ բան մը չկայ. լատ միտքդ պահէ թէ աւելին հարուստը պիտի տայ չտուող հարուստն է՝ որ աւելին չտալը իմացուելուն՝ աչքէ իյնայ պիտի և անոր համար քու վրայ կը բռնանայ որ իր աւելի չտուած ըլլալը չիմացուի:

Ահաւասիկ յիշեալ կանոնագրին հայերէն թարգմանութիւնը:

Թող. 1.—Տէրութեան արտաքին կարգի ծախուցը նպատակաւ համար՝ Օսմ. բոլոր արու հպատակաց 15 տարեկանէն վեր եղողները մէկ անգամի համար 40 և կամ կարողութեանը համեմատ 20 դր տալու պարտական են:

Այս կամ թղթադր մով և

կամ ոսկի ու արծաթ և կամ մեթալիքով պիտի հատուցուի :

Թող. 2.—Մայրաքաղաքիս և բոլոր գաւառաց մէջ գտնուած բոլոր ժողովրդոց հաշւով՝ նը պատ տալու անձանց մէկ մէկ միօրինակ ընկալագիր պիտի տրուի :

Այս տոմարից 2/3ը տասնոց և 1/3ը 20 նոց ըլլալով՝ ամեն տեղ իր բնակչաց թուոյն համեմատ տոմարի պիտի զըրկուին և փոխարէն ստակը առնակուին տիրօջը պիտի տրուի : Այսինքն Կ. Պօլսոյ մէջ միւսկիմ և ոչ միւսկիմ Օսմ. հպատակ որչափ արու մարդ կայ, երկու տեսակէն այդքան թուով տոմասակ՝ մէկ մէկ լրմուխապէր առնելով թաղերու իմամներուն, արհեստաւորաց քեահեաներուն և պատրիարքարանաց և սակեռելի պէտք եղած տեղերը պիտի զրկուին և ասոնց միջոցաւ տանեկէնդ տարեկան և անկէ աւելի տարիքով եղող արու մարդկանց մէկ մէկ հատ տըրուելով փոխարէն առնուած դումարը անոնց յատկացած պաշտօնէից միջոցաւ մալկէ պիտի յանձնուի . գաւառաց համար ալ՝ ամեն գաւառի բնակչաց թուոյն չափ երկու տեսակ տոմակ ուղղակի կուսակալաց պիտի զրկուի, կուսակալութեան կեդրոնն ալ՝ ամեն սանձաքի իր բնակչաց թուոյն չափ տոմակ զրկուել որ պէտք է պիտի զըրկուի միւթէսարքիին, անոնց կողմէն ալ գարձեալ բնակչաց թըուոյն չափ իւրաքանչիւր քայմաքամին պիտի զրկուի, և ասոնցմէ գոյանալիք դումարը գաւառական անտուկներու միջոցաւ ուղղակի կայսերական գանձը պիտի յանձնուի :

Թող. 3.—Տասնեկէնգ տարեկանէն վեր եղող ամեն մարդ այս նպատակ տոմարներէն 10 կամ 20 դէնոց տոմակ մը փոխարէնը վճարելով ստանալէն վերջը՝ մէկ մարդու երկու տոմակ առնելու բռնութիւն չը պիտի ըլլայ, նմանապէս 10 դէն աւելի վճարելու կարողութիւն չունեցողին 20 նոց առնելու ստիպում պէտք չէ ընել :

Բայց ամեն տեղի իր բնակչաց թուոյն չափով զրկուած տոմասակներէն՝ նոյն տեղի 13 տարեկանէն վար եղողներն և կամ զինուորութեան մէջ գտնուողներն և կամ իր հայրենիքէն դուրս եղողներն՝ ելլելէն վերջը՝ երբ առաւել տոմակ մնայ, որովհետեւ այս ձեռնարկութիւնը հայրենիքին և երկրին ապահո-

վութեանը և երջանկութեանը պահպանութեանը համար է, և որովհետեւ անձնագէտ պարտաւորութիւն՝ ընդհանուր բնակչաց թուոյն չափովն է և որովհետեւ ամեն տեղ գտնուող կարողութեան տէր արու և էգ մարդիկ՝ թէ ուղղակի տեղի տոմակ գնելով և կամ կարողութիւն չունեցողներուն օգնելով այս մասին ալ երկրին եւ հայրենեաց ծառայելին հատարակութեան ազգաօրումութեան կըսպասուի, ամեն տեղ զրկուած տոմակներէն աւելորդ մնացածները՝ պէտք է որ կարողութեան տէր եղող այդ կարգի անձանց մէջը բաշխուի :

Մ. Ուլեմը Կինիթըն անուն երեւելի Մեգդիացին հետեւեալը կը գրէ Հրէից վրայ :

«Տարւոյս առաջին ամիսներէն ի վեր Սուրբ տեղերն եմ ամեն կողմ յայտնի տեսայ Հրէից ազգին վերանորոգեալ դործունէութիւնը, Հրեայք իբրեւ ժողովուրդ մը Երուսալի ամեն կողմերէն իրենց նախահարց երկիրը կը դառնան ամեն նամեծ թուելով թէ Երուսաղէմ և թէ անոր սահմանները ծախու հանուած ամեն հող ծախս կառնուի Հրեայիքէն, Տաճկները որք անուանապէս կը կառավարեն իրենց խոտապեալ երկիրը ստակի մեծ կարեւորութիւն ունին, միթէ կարելի չէ որ Հրեայք իրենց մէջ տաճկական նոր փոխառութիւն մը ստորագրեն այն պայմանաւ որ Հրեայք իրուումը բռնեան իրեն երկիրը կառավարել Եւրոպական մեծ տէրութեանց հեղուութեանը տակ, միթէ կարելի չէ որ դըրամատէր քրիստոնեայներն պատրաստ ըլլան ասոնց օգնել՝ եւ թէ Հրէից ազգին երեւելիներն յանձն առնուն այս գործը քիչ մը աւելի ազդեւորութեամբ, Այս կերպով հասարակապետութիւն մը և կամ քահանայական կառավարութիւն մը կրնայ հաստատուել Երուսաղէմի մէջ՝ անւանապէս տակաւին Օսմանեան տակ իսկ գործնապէս Եւրոպիոյ քրիստոնեայկառավարութեանց երաշխաւորութեանը տակ այնպիսի կառավարութիւն մը որ կրնայ անհուն բարիք յառաջ բերել Պաղեստինի, ուր ստակ մը անդամ չվտանգուի այսօր անոր յառաջգիմութեանը համար և կամ անոր բնական հոյակապ հարստութիւնը մշակելու համար :

Բէթրապուրիկի մէջտաներու պատերուն վրայ ծանուցմունք

փակցնելով ժողովուրդը Տաճկաստանի մէջ եղածին նման Ռուս տէրութենէ սահմանադրութիւն պահանջեր է, բայց շատերը բռնուելով բանտարկուած են :

Ռուսիոյ ղօրավարներէն երկուքը Սերգիա երթալով բանակի հրամանատար եղած են :

Ջուիցերիոյ հաւաքակապեւտութեան մէջ հետեւեալ պաշտօնական փոփոխութիւնները եղան, Պ. Հէր արտաքին գործոց պաշտօնեայ, Պ. Անտէրվէթ ներքին գործոց պաշտօնեայ, Պ. Վելթի արդարութեան, Պ. Համմէր սպարապետ, Պ. Տրօզ գանձուց և մաքսատան, դէնդապետ Շէրէր՝ երկաթուղեաց և վաճառաշահութեան, Պ. Վէլթի նամակատանց և հեռագրատանց պաշտօնեայ կարգեցան :

Մատամ Բերոն անուն Գաղղիացի տիկին մը Բարիդի մէջ այս անգամ մեռնելով 85000 ֆրանք կտակեր է Մարսիլիոյ քաղաքապետութեան՝ դժբաղդ չունելու և ձիերու ապաստանարան մը շինելու համար :

Գաղղիոյ մէջ օրէնք մը հաստատուել է որ՝ թաղման հանդէսները ամառը ժամը 6 ին և ձմեռը ժամը 7 ին կատարուի : Որ և է մեռելի վրայ ճառ խօսիլ և դումագումներ ընել բոլորովին արգիւտել է :

Եւրոպական թերթերը քաղաքակրթութեան յաղթանակ կը համարին ներկայ Սահմանադրութեան հրատարակութեամբը հաւատարմութեան սկզբունքը Գուրանով հաստատուած ըլլալուն համար, սակայն տակաւին գործադրութեանը հաւատք չեն ընծայեր :

Ս. Պատը՝ Ս. Ծննդեան տօնին շնորհաւորութեան գացող կարախնալներուն հետեւեալ խօսքն ըսեր է .

«Փոթորկալից ժամանակի մէջ կապրինք, յեղափոխութիւնը կը ճգնի Աստուածային և մարդկային օրէնքները ապալել, եկեղեցւոյ մեծերուն պարտքն է մեզ սպառնացող այս բարբարոսութեան դիմակալել :

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի.

Ուրբաթ օր հեռագիր մը եկաւ Պատրիարքարան՝ որով Ե-

րուսաղէմայ Ս. Պատրիարքը հրաժարական կուտար Յունաց կողմէն տեսնուած անիրաւ պահանջմանց ալ Լուս չկարենալ տանիլը պատճառ ցուցնելով, անոր համար որ՝ Երուսաղէմայ միութեարքին ալ սկսեր է կողմնակցութիւն ընել անոնց և թուղու որ իրենց չեղած տեղը աւելն. ապա վրայ Ս. Պատրիարքը շարաթ տուաւ Մեծ Եպարքոսին և արտաքին գործոց պաշտօնէին գնաց, որք խոտապեան միութեարքին հրաժարեցնել և արդարաւոր մէկը կարգել անոր տեղ, որպէսզի այդ Սուրբ տեղեաց խնդիրը վերջնապէս կարգադրէ . սակայն մէկ անգամ մտածել պէտք է թէ այս որ ատիճան անպատուութիւն է Արեւելքի մեծ ազգն եմ՝ ըսելով պարծող յունաց ազգին որ տակաւին չկրցաւ իր Երուսաղէմայ մէկ միաբանութեանը խօսք հասկնելու տանակ պարգաւէս մեր ազգային իրաւանց յախշտակութիւն ընելէ ետեւ չընել : Մտածել պէտք է թէ՛ որքան մեծ ամօթ է այս քրիստոնէութեան՝ որ արեւելեան երկու ազգեր չկրնան մէջերնին միաբանիլ ու կրօնական տեսութեամբ օտար եղողին դիմեն իրենց Սուրբ տեղերու խնդրոյն կարգադրութեանը համար :

Այս վէճն ու կռիւք առաջւնէ ի վեր կար և յաղթուն էր զօրաւոր բազուկը, սակայն առաջները կրնար ներքի ըլլալայդ, զի այն ժամանակները նախապաշարուն էր տիրողը, բայց հիմայ՝ որ իրաւունքն է տիրողը, ամօթ չէ՛ միթէ Երուսաղէմի պէս վանքի մը միաբանութեան սրօք և բրօք ծեծկլւիլ :

Դիտել պէտք է թէ Երուսաղէմայ մէջ մեր միաբանութիւնը երբեք յորձակող եղած չէ, այլ միշտ իր իրաւունքը պահպանած, մինչդեռ Յոյնք միշտ ուղած են մենէ յախշտակել, և ասով երկու ազգաց մէջ պաղութիւն մը յառաջ եկած է այն ատիճան որ ատոր չկարենալ տալնալը առածի կարդանցած է :

Երուսաղէմ՝ բոլոր քրիստոնէից միութեան մէկ կեդրոնն է, հին ամեն ազգէ ուխտաւորք ամեն տարի երթալով ընդհանրական եղբայրութիւն մը կաղմել սահմանուած են, սակայն դժբաղդ արար հին գանուող քրիստոնեայ միաբանութիւնք անիրաւ պահանջումներով և մէկ մէկու զլուխ սպառնելով ընդ-

համար քրիստոնէութեան իր մէկ մէկու դէմ աստուծոյն մը պահելուն սերմը կը ցանեն , որով ըսել կուտան քրիստոնէից ինչ լաւ էր Երուսաղեմ չունենալ քան այս աստուծոյն սերմըն ունենալ , և իրաւամբ , վաղըն դի ասանկ ատեն մը երբ Արեւելեան քրիստոնէայ ազգաց բազմը պիտի վճռուին անդին Երուսաղեմայ յունաց միաբանութիւնը ելեր է աւելու իրաւանց կռիւ մը հանելու և տալ Յունաց և Հայոց մէջ պաշտօնի ցանկելու , հիմայ ուրեմն լաւ չէ՞ չունենալ Երուսաղեմը , քան Արեւելքի մէջ ունենալ իրարու դէմ երկու քրիստոնէայ ազգեր , որոց միարան դանակը մեծ կշիռ ունի մասնադնէրկայ պարագայներու մէջ :

Ուրեմն մեք Բ. Գունէն աւելի յունաց ազգէն կը յուսանք որ իւր այդ Երուսաղեմի անմիտ միաբանութեանը խօսք հասկըցնէ և երկու ազգաց մէջ խռովութեան սերմ ըլլալէ դադարեցնէ :

Ուրբաթ օր Գազիից դեսպանը Պատրիարքարան եկաւ , բայց ոչ Ս. Պատրիարքը և ոչ Գեր. փոխանորդը հոն չ'գտնելով՝ ետ դարձաւ առանց վեր ելնելու :

Կերէի թէ դարեւ շաւաղաց խնայ չէ տրուեր , ապա թէ ոչ հարկաւ Ս. Պատրիարքը հոն կը գտնուէր :

ՀԱՌԱԳՐԱԼՈՒԻՓ

Բերթապուրի 4 յունվ. Նիքոլա մեծ դ.քսին առողջական վիճակը բարւոքուած է : Գահիրէ 4 յունվ.

Պրազկիոյ կայսրը և կայսրուհին յունվարի 14ին Սիզիլիանդրիայէն մեկնելով Մէսսինա պիտի երթան :

Նիւ-Եօք 4 յունվ. Հասարակած հանրապետութեան մէջ ապստամբութիւնը յաղթանակեալ է :

Վիեննա 3 յունվ. Հունգարիոյ վարչութիւնը սպիտակ արտաքին դործոց պաշտօնէայն , Ռամանիոյ մէջ կատարուած վերջին քննութեանց վրայ տեղեկութիւն ստանալ :

Հտորը 3 յունվ. Մանչի ծովափնայ վրայ սաստիկ վտարիկ մը պատահելով մեծամեծ վնասներ գործեց :

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԹՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Ասդի տրտաքոյ կարգի պաշտօնէներէ ստիպեալ Գանուբեան դաւաճէն , Տրապիզոնէն , Սըլվազէն և Ճանիկէն դուրս արմալիք հանելը արդիւած էինք , բայց Մայրաքաղաք Նախարարել հարկաւոր դատելով , պաշտօնէից խորհուրդը որոշեց որ այս հրամանը միայն օտար աշխարհաց համար դործադրուի և Պօլսոյ համար այս դաւաճներէս ամեն տեսակ արմալիք դրկուին , վաճառականք հարկ է որ տեղական վարչութեանց ներկայացնեն այն ապահովագիրները զորս Պօլսոյ մարտատունէն պիտի ընդունին և սքք կը հաստատեն վաճառաց Պօլսի համախոս , այս բանիս համար տեղական վարչութեանց արդէն պէտք եղած հրամանը դացած է :

Կ. Պօլսի 23 դեկ. 1876

Այսօր վեց պաթարիա թընդանօթ Երզրում պիտի դրկուի :

Պաթուսի և Կիրասոնի հասարակութեան բաժնեւոր համար՝ 23 հոգար տեսչեաւոր հըրացան դրկուեցաւ այն կողմերն :

Միտհաթ բաշայի հետեւեալ կենսագրութիւնը կը կարդանք թայմիլի մէջ :

Միտհաթ բաշա ծնած է ի Կ. Պօլսի 1822 թուականին և իր կրթութիւնը հոն առած , հայրը Գասթը մ'էր , սա 12 տարուան հասակին մէջ հասարակայն պաշտամանց մտաւ , 19 տարեկան համարակալութեան դիւանի անդամ Ֆայիք էֆենտիին հետ Սիւրիա գնաց իրեւ անոր ատեն նադպիրը , հոն Սիւրիոյ մէջ երեք տարի կենալէն ետքը Պօլսի դարձաւ իր պաշտօնին , յորմէ անմիջապէս ետքը Գունեայի և Գաթթամանիի կառավարչին ատենադպիր անուանեցաւ , ապէս ետքը Կ. Պօլսոյ արդարութեան ատենին առաջին տեղեկաբեր գրագիր եղաւ , քանի մը տարի վերջը դործեալ Սիւրիա դրկուեցաւ երկնական պաշտօնով մը և վերագարծին Սըլվաբութեան ատենին երկրորդ ատենադպիր անուանեցաւ , Գըբըմի պատեարազմին ատենները Բուսէլիի տըրեկեան եզերքը երեւան ելած աւազակութիւնները զրուպելու դրկուեցաւ և իր պաշտօնին մէջ յաջողեցաւ . 1857ին Բուսէլիի և Վիսինի կառավարչին ընթացքը քննելու և

և Պուլիարիա խաղաղեցնելու պաշտօնով հոն դրկուեցաւ , ապէս ետքը քիչ մը ատեն անպաշտօն մնաց , որ ատեն Լոնտոն , և Բարիդ ճամբորդութիւն մը ըրաւ . վերագարծին արդարութեան ատենին առաջին ատեն նադպիր եղաւ . 1860 ի վերջերք վերգրութեան ատարճանաւ բաշայութեան բարձրանալով Նիշի կառավարիչ անուանեցաւ , որու վրայ տեղեցան իւսքիւպ և Բըրէզլին ալ , 1864ին Գանուբեան դաւաճին ընդհանուր կուտակալին եղաւ . ապէս վերջը Պաղտատի կուտակալ , յետոյ արդարութեան ատենին նախագահ , քիչ ժամանակէն ալ Մեծ Եպարդոս :

Հունգարիոյ լրագիրք տեղեկութիւն կը պահանջեն Սուտրիոյ տուած լրոյն վրայ թէ միթէ ստուգութիւն ունի Ռուսիոյ Սուլթանից հետ ի միասին թուրքօ — Սլավ նահանգաց գրաւման համար կնքուած դաշնագրութիւնը :

Պատիրէթ կըսէ թէ հինգ շաբթի օրուան քոնֆերանսին մէջ դեսպանք մեկմէկու առաջարկութիւնք մերժելով ամենեւին բան մը չեն կրցած որոշել և զրուեր են . այսօր վերստին ժողովը կազմելով ամեն բանի վերջին վճիռը պիտի տըրուի և մէյ մ'ալ դեսպանախորհուրդը չ'պիտի դուստարուի :

Պողազ իլի գանուող հինգ արքունի զրահաւոր նաւերը ուրբաթ օր դէպ ի Պաթուս ճամբայ ելան :

Վիեննայէն առնուած լուրերուն նայելով՝ Սուտրիա՝ դեսպանաժողովոյն դործ մը տեսնել չկարենալուն վրայ համազուած ըլլալով , զինուորական պատրաստութիւնք վաւթով յառաջ կը վարէ :

Սօփիայի Պուլլար մետրապօլիտ վերաքննուելով քանի մը յանդիմանք մէջ տեղ ելլելով բանտարկուեր է :

Թայմիլ կըսէ թէ՝ Օտեան էֆենտիի յանձնուած պաշտօնը դրամական է , և թէ կը յուսացուի որ իրատէ մը պիտի հըրատարակուի մօտեքս 1873 նոյեմբեր ճի իրատէն ջնջելու մասին , որով քուքոններու կէս վըճարումը կը հրամայուէր :

Կ. Պօլսէն ընդ ամենը 10 երեւոխտան պիտի ընտրուին . Յը քրիստոնէայ և Յը միւսլիման :

Շաաեր իրաւամբ կը հարցնեն թէ ինչո՞ւ տակաւին երեւոխտանական ընտրութիւնները չսկսան , ինչո՞ւ ընտրելիներն ինքզինքնին երկրին չը ներկայացուցին , և մամուլը ատով զբաղիլ չ'սկսաւ : Սոր պատասխանն այն է որ սահմանադրութիւնը ուրիշ տեղեր՝ աղդն ուղած և կառավարութիւնը պարտաւորած է տալ , իսկ հոս ազգը մեռելութեան հասած ըլլալով՝ կառավարութիւնը երկրին կենդանութիւն մը տալու համար այդ դրութիւնն ընդունած է : Այս երկու պարագայիս մէջ եղած տարբերութիւնն այնքան մեծ է՝ որքան Երուսղայ սահմանադրական ազգաց երեսիտխանական ընտրութեանց ատեն ըրած ամենամեծ շարժումն ուներ երկրին բնաւ չը շարժին :

Ուստի ինչպէս երկիրը սահմանադրութիւն չուղած՝ կառավարութիւնը առաւ , նոյնպէս ալ երկիրը չը շարժած կառավարութեան կապաւէնք շարժում մը տալ տալու , գոնէ Կ. Պօլսոյ ընտրական հրահանգը հըրատարակելով որպէս զի մինչև մարտ մէկ գոնէ Կ. Պօլսի զով ընտրելը ժամանակ ունենայ մը տածելու , դոհ ենք որ այդ ընտրական օրէնքը հրատարակուեցաւ :

Շաբաթ օրը հինգ վաշտ զօրք Պաթուս դրկուեցան երեք զրահաւոր նաւերով , որոց ծովապետն էր Հիւսէյին Թահսին բաշա Պաթուսի հրամանատարը որ Սեւ ծովի՝ ամբուլթիւնները քննելով և անոնց յատակագիծը յորդարելով Սուլթանին պիտի դրկէ :

Երէկ Մեծ Եպարքոսն արքունիք երթալով երկար ատեն վեհափառ կայսեր հետ տեսակցեցն վերջը Բերա երթալով Լորտ Սալիլզուրիի հետ ալ տեսնուեր է և անկէ Դուռը դալով ժողովը կազմած է :

ԱՐԱՄԵԱՆ
ՏԱՐԵՆԻՇ
1877
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Ի ԳՐԱՏԱՆ ՓԱՐԻԶՈՒ
Կ. ՊՕԼԻՍ
Չագմագըլար , Ակոբեան խան . Թիւ 15
ԴԻՆ , ՄԷԿԷԼԵԴԵՆՈՅ ԹՂԹԱԴԻՐ

ՏՕՔԹԻՕՌ ՃԷԼԱՆ

Մասնաւոր դարձմանը Սրբ. սիակիւթ Գաղղիական ախտի և նոյն կամ որ և է պատճառաւ ծագում առած ամբողջ ծննդն. դական դործարաններու վերաբերեալ հիւանդութեանց :

Ինչպէս ծանուցինք, Տօքթէօն ճէլալին թէ իւր աշակերտութեան ժամանակ և թէ վերակայեալ բժիշկ անուանուելէն վերջը մասնաւոր ուսումն ըրած ըլլալը թէ Գաղղիական և թէ ուրիշ որ և է տեսակ ծննդական դործարաններու վերաբերեալ հիւանդութեանց հիւղերուն մէջ, և որուն այս մասին ունեցած ճարտարութիւնը շատերուն ծանօթ ըլլալն գիտնալով, կը ծանուցանենք Սրբոյ Հասարակութեան, որ ամեն կիրակի, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերն ժամը 6էն մինչև 10ը հիւանդներ պիտի ընդունի իւր բժնակարանը որ է Բերայ Թարլապաշի ճատտէսի թիւ 117 և ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն մինչև 9ը Պահճէգաբու Համիտիյէ Թիւլպէին դէմի կարգը իրի դարուլու Սինապեան վիշէն էֆինտիի դեղարանը թիւ 32:

Փետր. 13

ԳԵՐԱԿԱՆ

130 պատկեր, 248 երեսէ բաղկացեալ ընտիր թղթով և կաղձեալ. կեդրոնատեղին է Զարդարեան դործարան Կ. Պօլիս Սուլթան Համամ թիւ 14 կը գտնուի նաև ամեն գրաւաճառաց քով: Գին 40 վարայ:

Գպրոցաց համար հարկւրին 10 ղեղջ:

Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին բժիշկ Տօքթօր Գաբրիէլ էֆէնտի Նահապետեան, այսուհետև ամեն չորեքշաբթի օրերը ժամը 6էն 8 Սամաթիա Խիթաօրը Թօգաթլեան Պ. Գաբրիէլի դեղարանը, և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն 8 դարձեալ Սամաթիա Մ. Ճիվանաքիին դեղարանը, նաև Հիւանդանոց իսկն դիմող աղքատ հիւանդաց ըստ առաջնոյն ձրի նայելու պատրաստ ըլլալը կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան:

Ի Լ Ա Ն

ՄԻՀՐՈՆ ԱՐԻԿԵԱՆ

Եղաճը խանքնտա իւթի գաթ. տա 21 նիւմէրօլու օտատա հաֆ.

Թատա հէր կիւն էօլլէնտէն սօն. րա թալիպ օլաւարա վիտն լէ. տալիէթ պէյանը Թիւրքի թալիմ վէ շակիրտանը հէր վէճէլէ խօշնուա իտէճէք տիր:

ՏՕՔԹՕՐ ՄԱՐԲԵՐ

Վիէննա մէթէպլէրինտէ օն պէշ սէնէ մուդատտէմ տիրօմա ալըլ վէ պիր չօդ Էվրոպա խաւ. թալանէլէրտէ բրօվա իթմիլ օլան տօքթօր Մարքեր' պու տէ. ֆա Պէշիթաշտա Բաշա մա. հալլէսինտէ Բուս քիլիսէսի դարչաքնտա 4 նիւմէրօլու քէնտի խանէսինտէ հէր կիւն սաաթ 3-3է բազարտան մաստա ֆա. գիրխաթալարա մէճճանէն պա. դաճագ տրր:

Բաղար իրթէսի, չարշապա վէ ճուսա կիւնլէրի սաաթ 7-9ա դատար Թագսիմտէ Պաթիր. վիլ էճղախանէսինտէ, վէ սալը վէ բէրչէմպէ վէ ճուսա իր. Թէսի կիւնլէրի Գալաթտա վօլօտտ սօդաղքնտա Բօլնէլ էճղախանէսինտէ սաաթ 7-9ա դատար պուլունուպ հէր նէվի խաթալարա պադաճագ տրր:

Պունտան մաստա փոզթ. լարտա պալէատէ ղիք օլունան խանէսինտէ պուլունուր:

Միւմայիլէյհ տօքթօր, ճէ. րահըգ վէ էպէլիք վէ րահիմ իւֆիւնէթի, գանլը վէ դուրու պատուր, սքթմա, կէօլիւս, տէ. լի խաթալըղը, ֆրէնկի վէ օն. տան դալմա գուլադ, պուլուն կէօլ վէ րահիմ վէ եէլլէրի նէ դատար էսկի օլա բէհրիլիլ աղ վազթիմ տաքնտա տէֆի տէճէք, վէ պէլ սօուդլուգ եէնի վէ էսկի քէնտի ալէսթքնտա օն տէֆատա տէֆ իտէճէյինի ի. լան կլէր:

Գեկա. 9

ՏՕՔԹՕՐ ՅԱՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

Վկայեալ բժիշկն որ մասնաւոր հմտութիւն տնի կուրծքի և թոքային տխտերու, աշտոյսի, լոյրի (սքրաճա) և գաղիական ախտի. նաև կատարեալ վիրարոյթ ամեն ճիւղերու մէջ:

Կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան որ ամեն հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 4էն մինչև 9 հիւանդներն ընդունելու պատրաստ պիտի ըլլայ Թօր-դարու ի պէ փողոցը թիւ 2 տանը մէջ:

Խոկ երկուշաբթի օրերը ժամը 5էն մինչև 9 իրեն դիմող աղքատիկ հիւանդները ձրիապէս պիտի նայի, միւնոյն թա.

դին մէջ Էսկի սալը բաշար ճատ. տէսի թիւ 94 Պ. Նիքօլաքիի դեղարանը: Գեկա. 22

ՕՍՍԻԱՆՈՒ

ՍԿՈՎՏԻԱՅԻ ԳԵՐԹՈՂԻՆ

Գ. ԳՐԱՌԻՆ

Ք ե բ թ ու ա ծ

Թ. Գ. Գ. Գ. Գ.

Պ. Յ. ԱՏՐՈՒՆԻ

Սոյն հեղինակին քերթուածոց արժէքը որ մինչև Համբոսի հաւատար կը համարին բազումը յեւրոպացի դրագիտաց, այժմ հայերէն աշխարհարաւ լեզուի թարգմանուած ու տպագրուած է, իրաւամբ կարծէ որ գտնուի ամեն հայ բանասիրաց դրատան մէջ: Կը վաճառի Մէրճան չարչը գրադաճա Սրապեան Պաշտա. սար աղալի և ուրիշ գրաւաճառաց քով:

Գին 5 ղշ

Յառաջագէմ աշակերտաց համար կաղանդի նուէր տալու ալ շատ յարմար է:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷՍԱՆ

ՄԱՐԻՕՆ ՏԵՐՈՐԻ

Խ Ո Ս Տ Ո Վ Ն Ա Ն Ք Ը

Կամ

ՊԱՏԱՄԱՆ ՏԱՐՓԱՆԻ

Հեղինակ

ԷՕԺԷՆ ՏԸ ՄԵՐԳՈՒՐ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլն. կիրլէր ճատտէսի թիւ 8, Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը գին 2 ֆրանք:

Ամբողջ գործը 2 հատորէ պիտի բաղկանայ:

ԲԱՐԻՉՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱՅ

ԳՈՐԾ Ի. ԼԱՊՈՒՎԷՅԻ

Այս եղական գործին երկրորդ և վերջին հատորն ալ իլ. միրի Տէաէեան տպարանէն հա. տած ըլլալով, կը գտնուի Եէնի ճամի փողոց, Զիլնիկիրլէր ճատ. տէսի, թիւ 8, Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը:

Գին 2 ֆրանք:

Պ. ՏԸ ԳԱՄՕՐ

Թարգմանեց Գ. Զիլնիկիրլեան

Հրատարակուի Տէաէեան

Կը ծախուի Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը:

Գին 1 ֆրանք 30 սանդիւն

ԱՌՈՂՁԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԱՍԳՐՈՒԱԾ

Փարիզի բժշկական ախադե. միային ծրագրին համեմատ

ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Երկրորդական և վարժապե. տական գպրոցներու մէջ.

Հեղ. Կ

ՆԵՔՏԱՐ ԺՈՐԺ

Բժիշկ և վարժապետ բնական գիտութեանց, անգամ այլևայլ գիտական ընկերութեանց, և ին.

Թ. Գ. Գ. Գ.

Ս. ԷԹՄԷՔՃԵԱՆ

192 միջակ ութամալ երես. ներէ բաղկացեալ համառօտ բայց ամբողջ գիրք մ'է այս, որ ամեն կարգի և հասակի մարդոց ալ հասկանալի է իւր պարզութեամբ և յստակութեամբ: Կը վաճառի ամեն գրաւաճառաց քով, գինն է մէկ քա. ուրդ. Մէճիտիյէ:

Գպրոցներու համար հարկւ. ըին տասն ղեղջ կըլլայ:

ՆՈՐ ԱԶԳԱՐԱՌՈՒԹԻՒՆ

Ամեն լեզուէ գործածուած գրեանք կը գտնուի ու կը վաճառուի Ուզուն Զարչը Բիլիա խանի կարդը թիւ 360 խանութը: Գնումները ժամը 4 1/2 Էն 6 և 8 1/2 Էն 11 կըլլան:

ՊԵՏԱԳՐԱՏՈՒՆ

ՊԵՏՐՈՍ ՊԱԼԷՆՏԵՐԵԱՆ

Բիգա-փաշա խան քիւ 1

Վիմագրատունն պատրաստ է ամեն տեսակ այցատոմս, հասցէ և վաճառականական հաշուա. կան խորագրեր խիստ յարգա. րուն ընտիր և փայլուն ձեւով շինելու գիւրագին եղանակաւ:

Վիմագրատունն կը խոստա. նայ իրենդիմադ յաճախորդները կարելի է զամին չափ գոհ ընել. և արդէն վիմագրատան տնօրէ. նը ճանչցողները, բաւական է որ արուեստական ճաշակի տէր ըլ. լան կը վկայեն թէ աղինն ու գեղեցիկը կատարեալապէս կըր. նան գտնել:

Ուղղող աղաւ է անճամբ վի. մագրատունն գիմել և ինքնին ստուգել ու համադուելու այս ամենուն ճշմարտութեամբ:

ԽՄԱՍԻՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՌՈՒՆԱՏՈՒ ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Եւսուսական խան վերի յարկ թիւ 7